

גדלות של תורה ופיקוד.

1. גמ' ברכות דף י"ז.

עמך בכל מקום. מרגלא בפומיהו דרבנן דיבנה אני בריה וחברי בריה
אני מלאכתי בעיר והוא מלאכתי בשדה אני משכים למלאכתי והוא משכים למלאכתי כשם שהוא אינו
מתגדר במלאכתי כך אני אינו מתגדר במלאכתי ושמן תאמר אני מרבה והוא כמעט שנינו אחד
המרבה ואחר המועט וכלכר שיכון לבו לשמו.

2. עין אי"ה ברכות ב'.

שמב. ד"א "הסכת ושמע ישראל", כתחו
עצמכם ע"ד תורה, כדר"ל, דאמר ר"ל, מנין שאין
ד"ת מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליה כו'.
כשם שבקיבוץ הנצרך לישוכו של עולם, התכלית של
ההנהגה הקיבוצית היא שיחיו בני אדם יושבי הארץ
חיים ממוצעים מסודרים. אמנם כדי שהכלל יגיע
לחיים אמצעיים צריכים אנשים יחידים, עומדים על
משמרת עבודת הכלל, להתנדב בעבודה רבה יוצאת
חרץ לגבול האמצעי, כעבודת אנשי החיל שלפעמים
ינדרו שינה מעיניהם ויעמדו הכן על [ה]משמר שעות
רבות יותר מהעסק הראוי לחיים ממוצעים, והם
מקבלים באהבה את העול הזה, אם בעלי נפש הם,
ושמחים בעבודתם, באשר יודעים הם, כי רק
בהתנדבם הם להעמיד את מצב חייהם במצב יוצא
מגבול הסבל הממוצע יצליחו את בני אומתם בחיים
הממוצעים.

3. בראשית מ"ז פס' ה'-ו'.

(ה) וַיֹּאמֶר פֶּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף לֵאמֹר אָבִיךָ וְאֹזְבִיךָ בָּאוּ אֵלַיךָ:
(ו) אֶרֶץ מִצְרַיִם לְפָנֶיךָ הוּא בְּמִיטֵב הָאָרֶץ הוֹשֵׁב אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אֹזְבִיךָ יֵשְׁבוּ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וְאִם־
יִדְעָתָּ וַיִּשְׁעֶבְם אֲנִישֵׁי־זוּל וַיִּשְׁמָתֶם עִרְי מִקְנֵה עַל־אֲשֶׁר־לִי:

4. גמ' מגילה דף ג. ג: רש"י ותוס'

אמש בנ"תם תמיד יש בין
הערכים. קשה אמאי
צטווה בשלמא תלמוד תורה בעלו
לפי שהיו לריס על העיר כל ישראל
אלה הכהנים אמאי לא היו מקריסין
התמיד וי"ל לפי שהארון לא היה
צמקומו כדלמחר פרק הדך (פירוש דף
ט:). והכהנים נשאין את הארון וא"כ
והיו משמע לישא דקרא דבעלו
התמיד ותלמוד תורה יש לומר
דה"פ מדקאמר הללו אתה הכי קאמר
בשכל תלמוד תורה זאת דכתיב:
תורה זוה לנו חס לצרנו או בשכל
הקרנות שמנינים עלינו מצרנו.¹

דאמר:
רב יהודה אמר רבי "כהנים בעבודתן ולוים בדוכן וישראל במעמדן כולן מבטלין עבודתן ובאין לשמוע
מקרא מגילה תניא גמי הכי כהנים בעבודתן ולוים בדוכן וישראל במעמדן כולן מבטלין עבודתן
ובאין לשמוע מקרא מגילה מכאן סמכו של בית רבי שמבטלין תלמוד תורה ובאין לשמוע מקרא
מגילה קל וחומר מעבודה ומה עבודה שהיא חמורה² מבטלין תלמוד תורה לא כל שכן ועבודה
החמורה מתלמוד תורה והכתיב "יהי בהיות יהושע ביריתו וישא עיניו וירא והנה איש עומד לצנודו [וגר]
וישתחו (לאפיו) " והיכי עביר הכי והאמר רבי יהושע בן לוי אסור לאדם שיתן שלום לחבירו בלילה
הישיגן שמא שד הוא שאני התם דאמר ליה כי אני שד צבא ה' ודלמא משקרי³ גמורי דלא מפקי
שם שמום לבטלה⁴ אמר לו אמש במלתם תמיד של בין הערבים ועכשו במלתם תלמוד תורה אמר
לו על איזה מהן באת אמר לו "עתה באתי מיד וילין" יהושע בלילה ההוא בתוך העמק אמר רבי יוחנן

אמש בנ"תם כה. בתוספת¹
שהשיב עתה באתי לוי למדן תלמוד
דכתיב² המלאך האשתינ בשני דברים
אמש עליומר כשהעיר היום היה לכם
להקריב תמיד הערב ובעלתם אותו
ועשתיהם בנאריב העיר תסם שאין
ומן מלמחה בלילה [משתתף]: ועכשו.
שהוא לילה היה לכם לעסוק בתורה
שהיו חייכם נלמחה בלילה: עתה
באתי. על של עכשו: מיד וילין יהושע
בנ"תם היה בתוך העמק, לא בלוחו
הלילה כתיב אלא בלילה סגר על השי
והכי קאמר מיד מוד יהושע מדגרו
ויבא לילה אחר יבאר עתה בתורה:

ענה באתי. פי ריבין על תלמוד
תורה באתי דכתיב ביה
ועתה כתב לכם [את] השירה הזאת
(דברים א): " וילין יהושע בנ"תם
ההוא בתוך העמק. לא כתיב עתה
קרא כן אלא כשגר על ירמיו כתיב
וילין בלילה ההוא בתוך העמק וכשגר
על השי כתיב וילין¹ בלילה ההוא בתוך
העמק ודקן הש"ס הוא לקצר
הפסוקים ולערבם יחד כמו ונתן
הספק וקם לו (ערוך דף ט"ב):²

ב. בכל דרכיך דעהו

בכל דרכיך דעהו. צריך לבקש את הקב"ה בתוך הדרכים שהוא מתנהג בהם. כשהוא עוסק בתפלה אז יבקש את הקב"ה בהבנת עניני תפלתו וכונה רצוי באמונת הלב כאותם הענינים של תפלתו, ולא יבקש את הידיעה בשעה ההיא בענינים אחרים, כי כיון שהוא עוסק בעבודה זו הקב"ה כביכול שורה מצדו בזו העבודה דוקא ובה ימצאנה ולא במ"א. וכשהוא עוסק בתורה ידע שימצא את הקב"ה בהיותו מעמיק ומעיין להבין דבר על בריו ולזכור ולשנן היטיב, וכזה הוא יודע אותו ית' בתורתו ולא באופן אחר, כי בשעה זו הוא מתגלה בעבודה זו. וכן בהיותו עסוק בגמ"ח להיטיב לחברו, אז יבקש את הקב"ה רק בהעמקת עצה איך להיטיב לו טובה גדולה הגונה וקימת. וכן בכל הדברים שעושה הרי באמת אין דבר בעולם שאינו לכבודו ית' (*), ע"כ כל מה שעושה יהי הכל דברי מצותו ורצונו, ויבקש בהם את שמו ית', כשישתדל בכל שכלו וכחותיו לעשות את מה שהוא עושה בתכלית השלמות בכל צדדי השלמות, ונמצא שהוא יודע את השי"ת בכל הדרכים. והב' הוא ב' ה"בתוך", שבעצמותם של הדרכים הוא יודע את הקב"ה. ע"כ הוא פרשה קטנה, שאין הצווי בה גדלות והרחבה של חכמות ומחשבות, אדרבא צמצום בדבר זה שהוא עסוק לבדו, ומ"מ כל גופי תורה תלויים בה, כי בזה יעשה הכל כשורה ומזה ימצא כבודו של הקב"ה בתכלית, ורמזו חז"ל בדבריהם (א): זמן תפלה לחוד וזמן תורה לחוד, והבן.

[כשאדם פועל איזה דבר של שלימות, בין במחשבה בין במעשה, צריך לשמח בחלקו ולא ירדוף אז אחר דבר אחר, כי כל העולם כולו מתקפל לפניו אז דוקא בפרט זה] (ב).